

ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНУ

Я.В. Шаповал, А.В. Скаленко

Одеський національний політехнічний університет
Україна, м. Одеса
yana_sh@ukr.net

Проблема об'єктивного вивчення оцінки фінансового потенціалу полягає в тому, що ця категорія доволі часто ототожнюється з поняттям фінансових ресурсів та фінансового стану. В сучасних умовах функціонування економіки набуває все більшої актуальності проблематика визначення фінансового потенціалу суб'єктів господарювання, що в сукупності формує фінансовий потенціалу регіону. Це призводить до некоректного визначення фінансового потенціалу у методиках його оцінки й аналізу та, відповідно, некоректних висновків щодо управління потенціалом підприємства. [1]

В науковій літературі поняття фінансовий потенціал розглядається як сукупність фінансових ресурсів й результатів, тобто бажаного фінансового стану підприємства.[3] Ці поняття доповнюють одне одного, але повністю не є вичерпним переліком складу фінансового потенціалу підприємства.[4] Головною складовою фінансового потенціалу є так звані «приховані можливості», при реалізації яких очікується поліпшення фінансового стану підприємства, а також збільшення наявних фінансових ресурсів.[2] У розрізі часу й постійно змінних зовнішніх й внутрішніх факторів, що впливають на діяльність суб'єкта господарювання, можна виявити закономірну зміну фінансового потенціалу підприємства протягом всього циклу життєдіяльності, особливу увагу звертаючи на головні його етапи.[5]

Так, на стадії становлення підприємства здійснюється формування потенціалу, як категорії в цілому. Організаційні методи тільки починають формуватися, потенціал формується головним чином за рахунок зовнішніх

факторів й прямо залежить від стану економічних відносин специфіки фінансово-господарської діяльності. Отже, на початку життєдіяльності фінансовий потенціал може буди однаковим для в суб'єктів господарювання одного регіону й галузі виробництва. Виникає необхідність введення поняття «первинного фінансового потенціалу підприємства».

Розглядаючи стадію розвитку підприємства, як таку, що є наслідком вдалої реалізації існуючого «первинного фінансового потенціалу підприємства», слід пам'ятати, що на цьому етапі підприємство активно розвиває організаційні, технічні, технологічні методи управління й виробництва, так як пристосування до зовнішніх економічних факторів веде до формування внутрішніх факторів виробництва й управління підприємством. Відповідно до критеріїв ефективності реалізації того чи іншого методу, виникає зміна фінансового потенціалу підприємства в позитивне чи негативне русло. Це найбільш продуктивна фаза, так як соціальні фактори все ще мають значний вплив, в силу вступає фактор колегіальності. Отже на цьому етапі виникає необхідність введення поняття «оновленого фінансового потенціалу», який формують внутрішні підсистеми підприємства, а саме: технічна, технологічна, організаційна, економічна, соціальна.

На етапі зрілості, суб'єкт господарювання чітко для себе визначає поняття «оновленого фінансового потенціалу», яке знаходить своє відображення в критерії рівня фінансового стану підприємства. Крім того, слід зазначити, що існують значні здобутки знань, навичок, ресурсів, які потребують постійного оновлення. На даній стадії поняття фінансовий потенціал, фінансові ресурси й фінансовий стан знаходяться в максимальних точках дотику, й взаємодіють одне з одним на максимально допустимому рівні. Використання всіх трьох інгредієнтів складової продуктивного функціонування суб'єкта господарювання призведе до максимального продовження даної стадії. Утворюється практично

автономна система взаємодії всіх трьох понять, де оновлення фінансового потенціалу може повторюватися багаторазово. Отже, на цьому етапі головним є чітка й злагоджена взаємодія всіх п'яти підсистем підприємства.

На етапі спаду, суб'єкт господарювання чітко розуміє необхідність змін в усіх підсистемах, їх взаємодії, складу й напрямку використання ресурсів. Головним чинником, як й на стадії росту, знов стає соціальний фактор. Виникає потреба в веденні поняття «новий фінансовий потенціал». Він відрізняється від первинного за рядом ознак, серед яких в першу чергу є вже існуюча платформа діяльності підприємства, яка суттєво відрізняється від платформи інших суб'єктів господарювання. Новий фінансовий потенціал стає результатом взаємодії протягом всього циклу життєдіяльності підприємства з зовнішнім й внутрішнім середовищем.

На етапі старіння, підприємство має два шляхи розвитку: перший – вдале використання всіх існуючих факторів й реалізація нового фінансового потенціалу підприємства, за чим слідує повторення моделі життєдіяльності підприємства починаючи зі стадії росту й другий – невдала реалізація нового фінансового потенціалу підприємства, що зумовлює ліквідацію суб'єкта господарювання, як неефективної складової регіональної економіки.

Отже, фінансовий потенціал на регіональному рівні залежить від фінансового потенціалу кожного суб'єкта господарювання регіону. Кожний суб'єкт господарювання являє собою складну систему взаємодії всіх внутрішніх підсистем, які реагують на зміни в зовнішнім середовищі. Одним з найважливіших індикаторів успішності реагування є фінансовий стан підприємства, який в свою чергу характеризують фінансові ресурси підприємства, а також фінансовий потенціал підприємства, який надає цим двом поняттям перспективний напрямок розвитку, виходячи з об'єктивних зовнішніх факторів. Ці три поняття не можна ототожнювати. Вони знаходяться в складній взаємодії протягом всього циклу життєдіяльності

підприємства, складають свою систему фінансової активності суб'єкта господарювання. Крім того, поняття фінансовий потенціал виступає точкою відображення цих взаємодій, саме тому виникає потреба в доповненні понятійного апарату, більш детальне вивчення категорій, та чітке розмежування понять.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Крайник О.П., Клепікова З.В. Фінансовий менеджмент. Нав. посіб. –Львів: ДУ "Львівська політехніка". – К: Дакор, 2000. – 260 с.
2. Большой экономический словарь // Сост. А.Б. Борисов. – М.: Книж. мир, 2003. – 256 с.
3. Л.О. Волошук. Фінансовий аналіз. Навчальний посібник для самостійного вивчення дисципліни. 2-ге видання – Одеса: «ВМВ», 2010. – 252 с.
4. Фінансовий потенціал машинобудівного підприємства / М.А. Юдін // Економіка пром-сті. — 2009. — № 5. — С. 158-198. — Бібліогр.: 9 назв. — укр.
5. Биков А. Г. Теоретичні аспекти щодо сутності фінансового потенціалу підприємства // Режим доступу: http://www.rusnauka.com/9_KPSN_2011/_Economics/10_83803.doc.htm